

Dåb i dag – skabelse og frelse

En kort replik til spørgsmålet om den lutherske arvs betydning for dåbsritualet i dag

TEKST: NETE HELENE ENNGAARD, FORSKER

Dåb markerer for mange forældre en afgørende livsovergang, der har at gøre med forældreskab og den nye identitet, som forældreskabet er. Folkeligt set har dåb i dag karakter af et familie- eller overgangsritual. Men dåben ses også som en midlertidig initiation, der peger frem mod konfirmationen. Dåben giver barnet mulighed for senere i livet selv at vælge kristendom – og tro – til eller fra.

I mange nyere kollekter, bønner og salmer, men også i den efterhånden udbredte brug af dåbstale, tages der afsæt i dåben som overgang. Taknemmelighed, glæde, fejring af nyt liv og uro over livets skrøbelighed er genkommende temaer, der liturgisk giver plads, og sprog, til dåbsforældrenes forståelse af dåb. Dåbshandlingen forbindes ofte med en velsignelse af det skabte liv, i dåben kaldes barnet Guds barn. De nye tiltag har tendentielt en lidt utydelig kristologi og soteriologi.

I Luthers sakramentsteologi er dåben mere end en velsigneshandling. Dåben er et 'virksomt tegn', der skaber – og skænker – en ny virkelighed og ny identitet af gammelt/nyt, død/liv, synd/syndfri. Det er en af grundene til, at Luther i 1526 insisterer på korstegnelse og dåbskjole som centrale liturgiske elementer. Dåbens – og troens – gave er en enestående begivenhed, der sætter skel mellem før og nu.

Når det i dag er relevant med en besindelse på vores tradition, skyldes det blandt andet vigtigheden af også i en luthersk kontekst at understrege sammenhængen mellem det skabte liv og frelse. Men det er

samtidigt væsentligt at fastholde og på ny gennemtænke Luthers forståelse af dåben som sakramente, dåbens frelsesnødvendighed, synd, død og djævel, genfødsel og understregningen af, at barnet i dåben bliver Guds barn. Det er temaer, der i dag er stort set fremmede for moderne dåbsforældre og -følger. Måske kunne en væsentlig opgave for teologi og kirke være at udfolde en velreflekteret – erfaringsnær og realistisk – syndslære, der aktuelt kan tale til mennesker og fortsat kontrastere en skabelsteologisk tilværelsestyding. Det kan bevirke, at det modsigelses- og modsætningsfyldte ved det menneskelige, der handler om andet og mere end taknemmelighed, glæde og undren, fastholdes i nyere dåbsteologi og -liturgi?

Dét er et udpluk af de spørgsmål, der diskuteres i arbejdsgruppen vedrørende dåb og nadver. Arbejdsgruppen er et fagudvalg, der blandt andet har til formål at gennemtænke dåb folkeligt, teologisk, ekklesiologisk og liturgisk. ■

FORANDRING, FASTHED, FRIHED

Folkekirkens biskopper nedsatte i 2016 tre fagudvalg, som hver især skal arbejde med et hjørne af gudstjenestelivet. I løbet af efteråret 2017/foråret 2018 bringer Dansk Kirketidende en serie korte artikler, der dykker ned i nogle af de overvejelser, der knytter sig til spørgsmålet om gudstjenestefornyelse. Artiklerne skrives på skift af fagsekretærene for de tre udvalg: post.doc. Jette Bendixen Rønkilde, sognepræst Jørgen Demant og forsker Nete Helene Enggaard. Dette er tredje artikel i serien.